

מסורת הש"ס

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

עין משפט
גרי מצוה

א מיימוני פ"י מהל'
מנחות ע"ג הל' ג סמג'
פסקי קצב טו"ק י"ד ס'
רמב"ם פ"ד ס'
א"ר ב"ר ש"ס הל' טו'
[ושו"ע לח"מ פ"י ג'
פ"י ו' ע"ג פ"י ס'
רמב"ם פ"ד ס']

י. רשע
לבעל הדין. רשע
זכר שיחפרנס ממנו:
זכרו חסדו שבע
פ"ג ג"ה

ימלא חיים. וכתיב גבי חכמה כי מולאי מלא חיים: בעלי אגדה. מתוך שהן דרשני ומוסרין את הלך הכל מכנדין אותם: לבעל הדין. רשע או עובד כוכבים: להנצל אנו כהן כו'. שהצדקה מלאת מגיהנס כדאמר' לקמן בשמעין: שמונוסיו של אדם. שזר שיחפרנס ממנו: חסרונוסיו. הפסד שנעמד להפסיד: זכר. למזל טוב יתן אותו חסרון לעניים: הוא [לכון] כחלמה. כמולאי (ו) יה"כ: דכעו חסדו שבע מהא דינרין. באותה שנה: שקיל דקדק מנייהו. כל השנה היה כופין בדברים וגובה מהן דקדק: פ"ג ג"ה

דינרי שלא נתנו לדקדק משבע מהא דינרי: לא מרחלו. למיפסק יומי: אמאי לא אמרם לן. ממחלה שכן חלמת והיינו נתנין טולן: השתא קן. א"ר נפלאי: איחייב מאן דסני לן. כלדס שמולה קללתו נחבירי: מחללי שבע ועובדי עבודה כוכביס. כמקילה ואמר נר (כמונות דף ל:) מי שנחייב סקילה או נופל מן הגג או מיה דורסתו דדמי למקילה דמתן (פסחין דף מה.) בית הסקילה היה גבוה שמי קומות וכו': מרקליטין מליני יוסר [של מלאכי השרת]: כי אספסי את שולמי מהא סעס סוס. ומיה השלום את חסדו ואת הרחמים שהיו רגילין לעשות: מפפפפו. מרככו: הגוף סובלו. [כל הגוף] מלא רוח: ואני נדקק. נחמלה ואח"כ אחיה סנין כמפלה: אשכנסי כהקין סמונתך. נשכר הקילה אשכנסי ממונתך: מלוס ה' חונן דל. חונן דלוס נעשה מלוס להקב"ה וכתיב ועבד ליה ל"ש מלוס [משלי כג]: ואינו היא דקדק המללס מדינה של גיננס. כלומר אחי מן המקראות הללו מדבר מדין של גיהנס אותו שמתנו לא יועיל הו"ו עברה: נותנה

רבינו גרשום

צדקה זו עושר שיהיה לו כנסים ועושר שיצאנה מהם צדקה: כבוד. זו אגדה שכלל שיעוד לדרוש באגדות מברין אותו: יש לו לבעל הדין. יצר הרע להשיב ולהטות ולומר אלל מלוס גדולות דמתן [קדושין דף לו:] אלו דברים שאלס מפיומיו נעולס הזה ויקרן קיימת לעולס הנח לכך קאמר דאפילו ממיטה משונה דהו"ו נעולס הזה מללס: אלל

ואינו יודע למה שנתנה. ואת אדרבה זאת שהיו מלוס רבה היה לה להליל מדינה של גיהנס שהוא רע צימר ואומר ר"י דרוז דברים אין עומדין לאדס נעולס הזה אלל לאחר מיתה ונעולס הזה אין עומדין לאדס אלל מלוס גדולות דמתן [קדושין דף לו:] אלו דברים שאלס מפיומיו נעולס הזה ויקרן קיימת לעולס הנח לכך קאמר דאפילו ממיטה משונה דהו"ו נעולס הזה מללס: אלל

ימצא חיים בעלי עושר דכתיב בעלי אגדה וכבוד כתיב הכא וכבוד וכתוב התם וכבוד חכמים ינחלו תניא היה רבי מאיר אומר יש לו לבעל הדין להשיב ולומר לך אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן אמור לו כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנס וזו שאלה שאל טורנוסורפוס הרשע את ר"ע אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנס א"ל [אדרבה] זו שמחייבתן לגיהנס אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שבעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלל להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא כועס עליו ואתם קרוין עבדים שנאמר כי לי בני ישראל עבדים אמר לו ר"ע אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שבעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלל להשקותו והלך אדם אחד והאכילו והשקהו כששמע המלך לא דורן משגר לו ואנן קרוין בנים דכתיב יבנים אתם לה' אלהיכם אמר לו אתם קרוים בנים וקרוין עבדים בזמן שאתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין בנים ובזמן שאין אתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין עבדים ועכשיו אין אתם עושין רצונו של מקום אמר לו הרי הוא אומר תביא פרום לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית אימתי עניים מרודים תביא בית האידנא וקאמר הלא פרום לרעב לחמך: דרש ר"י ברבי שלום כשם שמונותיו של אדם קצובין לו וזה ועניים מרודים תביא בית כי הא דבני אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוא בחילמא דבעו למיחסר שבע מאה דינרי עשינהו שקל מנייהו לצדקה (ו) פוש גבייהו שיבסר דינרי כי מטא מעלי יומא דכיפורי שדור דבי קיסר נקטינהו אמר להו רבן יוחנן בן זכאי לא תרחלון שיבסר דינרי גביכו שקלינהו מנייכו אמרי ליה מנא ידעת אמר להו חלמא הואי לכו א"ל ואמאי לא אמרת לן [הניתבינהו] אמר להו אמינא כי היכי דתעברו מצוה לשמה רב פפא הוה סליק כדרנא אישתמיט כרעיה בעי למיפל (ו) אמר השתא כן איחייב מאן דסני לן כמחללי שבתות וכעובדי עבודת כוכבים א"ל חייא בר רב מדפתי לרב פפא שמא עני בא לידך ולא פרנסתו (ו) דתניא רבי יהושע בן קרחה אומר "כל המעלים עניו מן הצדקה כאילו עובד עבודת כוכבים כתיב הכא 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וכתוב התם 'יצאו אנשים בני בליעל מה להלן עבודת כוכבים אף כאן עבודת כוכבים תניא י"א ר' אלעזר בר' יוסי כל צדקה וחסד שישאל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולין בין ישראל לאביהן שבשמים שנאמר 'כה אמר ה' אל תבא בית מרוח ואל תלך לספור ואל תנוד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה [וגו' את] החסד ואת הרחמים חסד זו גמילות חסדים רחמים זו צדקה תניא ר"י אומר גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה שנאמר 'כה אמר ה' שמורו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות הוא היה אומר עשרה דברים קשים נבראו בעולם הר קשה ברול מחתכו ברול רוח (ו) אור מפפפפו אור קשה מים מכבין אותו מים קשים עבים סובלים אותן עבים קשים רוח מפורת רוח קשה גוף סובלו גוף קשה פחד שוברו פחד קשה יין מפניו יין קשה שינה מפכתו ומיתה קשה (ו) מכולם [וצדקה מצלת מן המיתה] דכתיב 'וצדקה תציל ממות דרש רבי דוסתאי ברבי ינאי בוא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם מביא דורון גדול למלך ספק מקבלין אותו היינו ספק אין מקבלין אותו היינו [ואם תמצא לומר מקבלים אותו ממנו] ספק רואה פני המלך ספק אינו רואה פני המלך והקדוש ברוך הוא אינו כן אדם נותן פרוטה לעני וזכה ומקבל פני שכינה שנאמר י"א בני בצדק אחוה פניך אשבעה בהקין תמונתך רבי אלעזר ר"היב פרוטה לעני והדר מצלי אמר (ו) דכתיב אני בצדק אחוה פניך מאי אשבעה בהקין תמונתך אמר רב נחמן בר יצחק אלו תלמידי חכמים שמנדיין שינה מעיניהם בעולם הזה והקב"ה משיבין מזוי השכינה לעולם הבא א"ר יוחנן מאי דכתיב 'מלוה ה' חונן דל אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כביכול י"עבד ליה לאיש מלוה א"ר חייא בר אבא רבי יוחנן (ו) רמ"ז כתיב י"א יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות שתי צדקות הללו למה אחת שמצילתו ממותה משונה ואחת שמצילתו מדינה של גיהנס ואי זו היא שמצילתו מדינה של גיהנס ההוא דכתיב ביה עברה דכתיב י"א יום עברה היום ההוא ואי זו היא שמצילתו מדינה משונה נותנה

תורה אור השלם
1 כבוד חכמים ינחלו ויכילין טורין קולן:
משלי ג לה
2 כי לי בני ישראל עבדים עבדו הם אשר הרצאתי אלחכם: מטרין מוצים אני י' ויקרא בה נה
3 כנס אמת לן אלהיכם קרחה בן עינבם למת:
דברים י"א
4 והלא פרס קרוב ליתן קרחה בן עינבם תביא בית ויבשרך לא תעלם:
י"ג
5 השערן לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרחה שנה השבע שנת השמטה וירעה עיני באיך האביב ולא תתן לו וקרא עליך אל י' וקרה בך וקרה: דברים י"ט
6 ויצאו אנשים בני בליעל ומקרב וידיחו את שובי עירם לאמר נלכח ונעברה אל אחים יצויה אשר לא ידעתם: דברים י"ז
7 כי בה אמר ה' אל תבוא בית מרוח ואל תלך לספור ואל תנוד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה נאם ה' את יהודא ואת ירושלים: ימיהו י"ח
8 כה אמר ה' שמורו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות: י"ג
9 לא יועילו אצרות רשע וצדקה תציל ממות:
פס"ב
10 אני בצדק אחוה פניך אשבעה בהקין תמונתך: תלמי"ט
11 מלוה ה' חונן דל ויגמלו מעלי י"ז
12 עשירי ברושים ימשל ועבד ליה לאיש מלוה:
פס"ג
13 לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות:
פס"ד
14 יום עברה היום ההוא יום צדקה ומצוה יום שאה ומשאתה יום חסד ואפלה יום ענו וערפל:
פס"ה י"ט

גליון הש"ס

א מיימוני פ"י מהל'
מנחות ע"ג הל' ג סמג'
פסקי קצב טו"ק י"ד ס'
רמב"ם פ"ד ס'
א"ר ב"ר ש"ס הל' טו'
[ושו"ע לח"מ פ"י ג'
פ"י ו' ע"ג פ"י ס'
רמב"ם פ"ד ס']

נב"מ כי הא דבני אחתיה. וסני זה אחת נמנדה רבה יקרא ספרה לן בני אחתיה דרשב"י:
נהגות הב"ח
(ב) נב"מ פ"ג ג"ה
יחתי ר' נחמן: (ג) שם פ"ג
למיטל חלש דעתיה אמר חסד:
(ד) שם כ"ח ק"ה
אש מפפפפו אש קשה מים: (ה) שם וימית אש קשה (מסלס) חרוב ויב"י ס"א
משה: (ו) שם ויבד מלי אמר כתיב לילי אמת ד' חסד: (ז) ר"ש ד"ב חסד ליה כחלמא מולאי ראש השנה ס"ד:

נב"מ כי הא דבני אחתיה. וסני זה אחת נמנדה רבה יקרא ספרה לן בני אחתיה דרשב"י:
נהגות הב"ח
(ב) נב"מ פ"ג ג"ה
יחתי ר' נחמן: (ג) שם פ"ג
למיטל חלש דעתיה אמר חסד:
(ד) שם כ"ח ק"ה
אש מפפפפו אש קשה מים: (ה) שם וימית אש קשה (מסלס) חרוב ויב"י ס"א
משה: (ו) שם ויבד מלי אמר כתיב לילי אמת ד' חסד: (ז) ר"ש ד"ב חסד ליה כחלמא מולאי ראש השנה ס"ד:

נב"מ כי הא דבני אחתיה. וסני זה אחת נמנדה רבה יקרא ספרה לן בני אחתיה דרשב"י:
נהגות הב"ח
(ב) נב"מ פ"ג ג"ה
יחתי ר' נחמן: (ג) שם פ"ג
למיטל חלש דעתיה אמר חסד:
(ד) שם כ"ח ק"ה
אש מפפפפו אש קשה מים: (ה) שם וימית אש קשה (מסלס) חרוב ויב"י ס"א
משה: (ו) שם ויבד מלי אמר כתיב לילי אמת ד' חסד: (ז) ר"ש ד"ב חסד ליה כחלמא מולאי ראש השנה ס"ד: